

POUČENÍ PRO RODIČE NEZLETILÉHO DÍTĚTE

A) ve smyslu rodičovské odpovědnosti a odpovědnosti za výchovu

- ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, oddíl Rodiče a dítě, zejména pak ve smyslu pojmu rodičovská odpovědnost,
- ve smyslu Úmluvy o právech dítěte, čl. 18, odst. 1
- ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a § 4 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád

Rodiče a dítě mají vůči sobě navzájem povinnosti a práva (§ 855, odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb.)

Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění (§ 858 zákona č. 89/2012 Sb.)

Rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům. Má ji každý rodič, ledaže ji byl zbaven (§ 865, odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb.)

Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče v souladu se zájmy dítěte (§ 875, odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb.) Před rozhodnutím, které se dotýká zájmu dítěte, sdělí rodiče dítěti vše potřebné, aby si mohlo vytvořit vlastní názor o dané záležitosti a rodičům jej sdělit; to neplatí, není-li dítě schopno sdělení náležitě přijmout nebo není schopno vytvořit si vlastní názor nebo není schopno tento názor rodičům sdělit.

Názoru dítěte rodiče věnují patřičnou pozornost a berou názor dítěte při rozhodování v úvahu (§ 875, odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb.)

Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče ve vzájemné shodě (§ 876 zákona č. 89/2012 Sb.)

Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte. Rodiče mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině (§ 884 zákona č. 89/2012 Sb.) Výkon práva rodičů udržovat osobní styk s dítětem nemohou rodiče svěřit jiné osobě (§ 887 zákona č. 89/2012 Sb.) Dítě, které je v péči jen jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, ledaže soud takový styk omezí nebo zakáže (§ 888 téhož zákona).

Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se musejí zdržet všeho, co narušuje vztah dítěte k oběma rodičům nebo co výchovu dítěte ztěžuje (§ 889 zákona č. 89/2012 Sb.)

Rodiče jsou povinni si vzájemně sdělit vše podstatné, co se týká dítěte a jeho zájmů (§ 890 zákona č. 89/2012 Sb.) Oba rodiče mají odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Rodiče, nebo v odpovídajících případech zákonní zástupci, mají prvotní odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Základním smyslem jejich péče musí přitom být **zájem dítěte** (Úmluva o právech dítěte, čl. 18, odst. 1)

B) v oblasti spolupráce s orgánem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)

- v souladu se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Práva rodičů:

- Rodiče mají právo požádat dle § 10 uvedeného zákona OSPOD o poskytnutí poradenství a pomoci rodinám s ohroženým dítětem (dětmi) za účelem posílení funkce rodiny za aktivní účasti všech členů rodiny a dalších odborníků podílejících se na pomoci a nápravě či poskytnutí poradenství při uplatňování nároků dítěte (např. dávky).
- Rodiče mají právo požádat dle § 11 uvedeného zákona OSPOD o pomoc při řešení výchovných nebo jiných problémů s péčí o dítě, při uplatňování nároku dítěte na výživné a při vymáhání plnění výživovací povinnosti k dítěti, včetně pomoci při podávání návrhu soudu.
- OSPOD je povinen poskytnout rodiči pomoc po umístění dítěte do zařízení pro výkon ústavní výchovy, nebo do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.
- Dle § 55 nahlížet do spisové dokumentace vedené o dítěti, nejde-li o část týkající se správního řízení, je oprávněn na základě písemné žádosti pouze rodič dítěte, kterému náleží rodičovská odpovědnost, nebo jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte nebo jejich zástupce na základě písemně udělené plné moci. Na nahlédnutí do spisu se nevztahuje zákon o svobodném přístupu k informacím.
- Rodiče mají právo očekávat jednání zaměstnance OSPOD v souladu s kodexem sociálních pracovníků.
- Rodiče si mohou podat stížnost na postup či jednání úředníka v souladu s *Interním předpisem pro vyřizování stížností MČ Brno-Vinohrady*. Postup je dále upraven *Standardem č. 13 Vyřizování a podávání stížností*.

Rodiče jsou zejména povinni, dle 53 uvedeného zákona:

- spolupracovat s orgány sociálně-právní ochrany při ochraně zájmů a práv dítěte,
- na vyzvu příslušného orgánu sociálně-právní ochrany se dostavovat k osobnímu jednání, předložit listiny a další doklady a poskytnout nezbytné informace, je-li jich třeba pro výkon sociálně-právní ochrany,

- umožnit návštěvu zaměstnance OSPOD v obydlí, popřípadě v jiném prostředí, kde dítě žije, je-li to nezbytné pro ochranu života nebo zdraví dítěte nebo pro ochranu jeho práv. Konkrétně má OSPOD povinnost v souladu s § 10 odst. 2 a 3 uvedeného zákona působit na rodiče, aby plnili povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti,
- projednat s rodiči odstranění nedostatku ve výchově dítěte,
- projednat s dítětem nedostatky v jeho chování,
- sledovat nepříznivé vlivy působící na děti a zjišťovat příčiny jejich vzniku,
- činit opatření k omezení působení nepříznivých vlivů na děti,
- pravidelně vyhodnocovat situaci dítěte a jeho rodiny, podle druhu a rozsahu opatření nezbytných k ochraně dítěte, a poskytovat pomoc rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte,
- zpracovat na základě vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny individuální plán ochrany dítěte (s ohledem na vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny),
- pořádat případové konference pro řešení konkrétních situací ohrožených dětí a jejich rodin, a to ve spolupráci s rodiči a jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte, dalšími přizvanými osobami, zejména zástupci škol, školských zařízení, zařízení poskytovatelů zdravotních služeb, orgánů činných v sociální oblasti, orgánů policie, státních zástupců, odborných pracovníků v oblasti náhradní rodinné péče, poskytovatelů sociálních služeb a pověřených osob.

OSPOD v souladu s § 12 uvedeného zákona může **uložit rodičům povinnost**:

- využít odbornou poradenskou pomoc, pokud rodiče takovou péči nezajistili, když ji dítě potřebuje a byla předtím OSPODEM doporučena, pokud rodiče nejsou schopni řešit problémy spojené s výchovou dítěte bez odborné pomoci.

OSPOD v souladu s § 13 uvedeného zákona může:

- **napomenout** vhodným způsobem dítě, rodiče, jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, popřípadě toho, kdo narušuje řádnou péči o dítě,
- stanovit nad dítětem **dohled**,
- uložit dítěti, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte **omezení** bránící působení škodlivých vlivů na výchovu dítěte,
- uložit dítěti, **povinnost využít odbornou poradenskou pomoc** nebo uložit povinnost účastnit se prvního setkání se zapsaným **mediátorem** v rozsahu 3 hodin nebo terapie.

Zaměstnanci OSPOD a zaměstnanci obce s rozšířenou působností zařazení do obecního úřadu jsou dle § 52 uvedeného zákona **oprávněni poříditi** obrazové **snímky** a obrazové a zvukové **záznamy dítěte** a prostředí, v němž se dítě zdržuje, je-li to třeba pro účely ochrany práv dítěte (není třeba souhlasu rodiče či nezletilého dítěte). OSPOD má povinnost, podle § 55 uvedeného zákona, do 15 dnů odpovědět na žádost o **nahlédnutí do spisové dokumentace**. Dle § 57 uvedeného zákona jsou zaměstnanci OSPOD povinni zachovávat **mlčenlivost** o skutečnostech, se kterými se při provádění sociálně-právní ochrany nebo v přímé souvislosti s tím seznámili, pokud se v tomto zákoně nestanoví jinak, i o osobě, která upozornila orgán sociálně-právní ochrany na porušení povinností nebo zneužití práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti, dále o místu pobytu rodiče, který se stal obětí domácího násilí v rodině s dítětem.

Poskytování osobních údajů rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte je pro účely sociálně-právní ochrany dětí POVINNÉ.

Dle § 59 a § 59a uvedeného zákona se **rodič či jiná fyzická osoba odpovědná za výchovu dítěte dopustí přestupku** tím, že:

- jako osoba odpovědná za dítě ponechá dítě bez náležitého dozoru přiměřeného jeho věku, rozumové vyspělosti, popřípadě zdravotnímu stavu, a tím je vystaví nebezpečí vážné újmy na zdraví, nebo v důsledku toho dítě způsobí újmu na zdraví jiné osobě nebo škodu na cizím majetku nikoli nepatrnou,
- použije vůči dítěti nepřiměřený výchovný prostředek nebo omezení,
- úmyslně ztěžuje nebo maří výkon rozhodnutí obecního úřadu obce s rozšířenou působností o výchovném opatření podle 13 odst. 1 uvedeného zákona,
- zneužívá nezletilého dítěte k fyzickým pracím nepřiměřeným jeho věku a stupni tělesného a rozumového vývoje.

Za tyto přestupky může být uložena pokuta až do výše 50.000 Kč

- nesplní povinnost využít odbornou poradenskou pomoc nebo účastnit se prvního setkání se zapsaným mediátorem nebo rodinné terapií, o jejímž uložení rozhodl orgán sociálně-právní ochrany podle § 12 nebo § 13 uvedeného zákona.

Za tento přestupek odstavce lze uložit pokutu do 20.000 Kč.

matka: _____

otec: _____

datum podpisu:

datum podpisu:

Poučení provedl/a:

Koordinátor případu:

Každý rodič obdržel jedno vyhotovení *Poučení*.